

Iisaku mälumäng 26. jaanuar 2020

1. Kunagi üritas Gerd Kanter kettaheites 75 meetri piiri ületada. Odavis kes saadi kunagi ka 100 meetrist jagu. Milline inimkäega visatud vahend on aga lennanud koguni 238 meetrit? (1p)
2. Seda spordiala tutvustati Eestis esimest korda „Eesti Spordilehes“ 1926. aastal nii: „..... on ajusport, vajab välkkiiret otsustamist, platseerimisostust, väledust, elegantsi, kergust, piinlikku täpsust. Inimese kasv siin rolli ei mängi. Eestlastest on olnud sellel alal edukaim ehk Evelin Lestal, kes oli ka mitmekordne Nõukogude Liidu meister. Mis spordialaga on tegemist? (1p)
3. Selle ansambliga on seotud Per Gessle ja Marie Fredriksson. Nende esisingel kandis pealkirja „Never Ending Love“. Mis ansambel? (1p)
4. Pildil on kaks heliloojat aastal 1958 Käsmus. Kes? (2p; 1 õige 1p)

5. Tuntud romaanis „Tõde ja õigus“ kutsus Oru Pearu tihtilugu oma abikaasat „lambasihvriks“. Mida tähendab „lambasihver“? (1p)
6. Ukrainas nimetatakse teda „mavka“, Valgevenes „kupalka“. Kuidas on tema nimetus vene keeles? Eestis on isegi tema nimeline mälestussammas. (1p)
7. Millises Tallinna asumis on Räime, Kilu, Silgu, Lõhe, Siia, Säina, Latika, Lesta, Tindi, Silmu jt kalanimelised tänavad? Tegemist on poolsaarega. Nimi võib viidata kunagise katkuaja matmiskohale. (1p)

8. Millises linnas asub see vabadussammas, hüüdnimega „Milda“? Avatud 1935.a. kõrgus 42m. Monument on valmistatud graniidist, lubjakivist ja vasest. Püstitatud endise Peeter Suure ratsamonumendi asemele. (1)

9. Eesti kunstnik Eduard Wiiraltil (1937.a) ja kirjanik Lilli Prometil (1964.a) on loodud samanimeline teos – Wiiraltil graafiline leht ja Prometil romaan. Küsime teoste nime. (1p)

10. 1920 –ndate alguses suvitas see kirjanik Haapsalus. Istudes ühel õhtul lõbusas meeleolus kuursalis , tõusis ..... püsti ja hakkas oma taskuuri viinaklaasi toppima: „ Naine käskis kell 12 kodus olla, ma panen kella purju, siis võin kauem istuda. Talle on antud NSV Liidu Tööpunalipu orden. Tema loomingust mõnda: „Andrese elukäik“, „Õpilane Valter“, „Pankrot“, „Tuulesellid“. Kes oli see kirjanik? (1p)

11. Sõjaväes jalaväe ruudukujuline lahingurivi, millel on rinne neljas küljes, võeti kasutusele ratsaväe rünnakute tõrjumiseks antiikajal . Sama nime kannab ka kadrillis tantsufiguur ning teatud lihapraad. Vihjeks üks pilt, küsime ühist nimetust. (1p)

12. See leiutus või uuendus tuli tantsukunsti järk-järgult. Esialgu püüti sama efekti saavutada salajaste trossidega. Järgmiseks sai Marie Taglionist superstaar mh sellepärast, et ta oli küllalt tugev, et tulla toime trosside ja muude eriliste abivahenditeta (ta kasutas tuunimiseks kõigest veidi tikkimist); ta võis olla üks "võidurelvastumise" põhjustaja, tekitades nõrgema füüsisega tantsijates vajaduse selle uuenduse järele. Tänapäevase kuju sai leiutus tänu Anna Pavlovale, kelle füüsiline eripära nõudis selle edasiarendamist. Millest käib jutt? (1p)

13. Pildil on suurim maismaal elutsev kärplane. Eestist jääb tema eluala põhja ja ida poole, kattes pea kogu Põhja-Venemaa, Siberi, Alaska ja Kanada. Aeg-ajalt jõuab ta ka Eestisse. Tema toiduks on enamjaolt haiged ja surnud loomad, nii on ta metsa sanitarina üsna kasulik. Eesti keeles on ta tuntud kahe nime all – nimetage neist ükskõik kumb. (1p)

14. Need on kristlikud kombetalitused ehk pühad toimingud, milles Jumal annab oma sõna ja sellega ühendatud kiriklikke atribuutidega meile armu, mille Kristus on ära teeninud. Rooma-katoliku ja õigeusu kirik tunnustavad neist seitset: ristimine, konfirmatsioon (leer), armulaud, piht, viimane võidmine, preestriks pühitsemine ja abielu. Kuidas neid kombetalitusi nimetatakse ühise nimetusega? (1p).

15. Nimetage taasiseseisvuse aja vanim ametisse astunud peaminister, eluaastaid oli tal kogunisti 54 (ametis oli ta 1994-1995.a). (1p)

16. Nõukogude Liidu sportlased teatasid enne 1952.a taliolümpiat Oslos, et osalevad vaid siis, kui võetakse juurde veel neli ala. ROK muidugi alasid ei lisanud, kuna nõutud alad olid niigi suveolümpiatel kavas. Nõukogude Liit teatas siis, et nad ei osalegi, sest „imperialistid kiusavad“ meie sportlasi. Millised olid need NL –le edukad alad, mille lisamist nõuti? Vihjeks ütleme, et meeskonnaalasisid ega jookse ärge pakkuge. (4 õiget 2p, 2 õiget 1p)

17. Millise kuulsa Inglise jalgpalli klubi nimega ühtib USA ekspresidendi Bill Clintoni tütre nimi? (1p)

18. 2018.a rahvahääletuse alusel said Venemaa 44 lennujaama uued kuulsate isikute nimed. Keelatud olid näiteks Lenini, Stalini, Džersinki jms. nimed. Näiteks Moskva Domodedovo lennujaam kannab nüüd Lomonossovi nime, Vnukovo lennujaam aga lennukikonstruktor Tupolevi nime. Kelle nime kannab suurim Šeremetjevo lennujaam? Selle isiku eluaastad olid 1799-1837. (1)

19. Küsitud lind, huvitavate elukommetega – on Eestis vähearvukas talikülaline, kes on harva meil ka pesitsenud. Näha võib teda kiirevooluliste jõgede – ojade juures. Eriti omapärane on tema toidu otsimise viis: ta võib toitu otsides pikka maad mööda jõe põhja joosta. Tema omapärasemaid nimesid rahvasuus on jääpura, Lutsu-Mats, ädalakägu. Mis lind? (1)

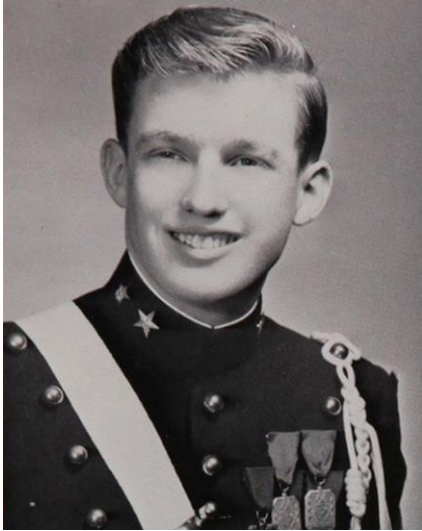
20. Palume sõnastada eurovanasõna maakeelde. „Tööviljakuse eiramine on elimineeritud võimalusest omandada igapäevaseks eksisteerimiseks vajalikku energia kogust.“ (1p)

21. Küsime, kes on pildil see noor daam ja millist ametit peab? Sündinud 16. november 1985.a. (2p; lõige 1p)

22. Läbi aegade edukaim pikamaajooksja Paavo Nurmi on kokku võitnud 9 olümpiakulda, kuid ometi pole ta kunagi tõusnud olümpiapjedestaali kõrgeimale astmele. Mis põhjusel? (1p)

23. Ta on 3. korda abielus, tal on 5 last, koolis oli ta hüüdnimi Flat-Top, kardab paaniliselt igasuguseid baktereid ja mikroobe, jätab võimalusel vahele kõik kätlemised. Pildil on ta sõjaväeakadeemia vormis. Foto on pärit 1960 –ndatest. Kes on see mees? (1p)

24. 2019.aasta Ida-Viru maakonna parimaks sportlaseks on kuulutatud Erik Reinbok, kes saavutas Euroopa meistrivõistlustel kuni 20 aastaste klassis III koha. Küsime: mis alal? (1)

25. Mis nime kandis mees, kes Tihemetsa Tiina teistelt meestelt (brigadir Priit ja zootehnik Sass) üle lõi? Tuntud Valter Ojakääru laulust „Tihemetsa Tiina“. (1p)

26. Kes on pildil? Kõik nimed.

27. Tuntud Ivan Krõlovi valmis „Kvartett“ musitseerisid neli tegelast. Kes need olid?